

ganske bredt sammensat. Hovedparten af de etniske og politiske grupperinger er repræsenteret, og vigtigt er det at notere, at både parlamentsvalget i februar 1995 og præsidentvalget den 24. december 1995 blev overvåget af internationale valgobservatører, der fandt, at valghandlingerne blev gennemført tilfredsstillende.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 24:

Forslag til folketingsbeslutning om offentliggørelse af hemmelige rådsprotokoller.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 24/10 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Det vil være velkendt for Tingets medlemmer og ikke mindst for medlemmer af Folketingets Europaudvalg, at regeringen konstant arbejder for større åbenhed i EU. Det seneste konkrete resultat er Rådets vedtagelse den 2. oktober sidste år af en adfærdskodeks om offentliggørelse af mødeprotokoller og erklæringer til mødeprotokoller i de tilfælde, hvor Rådet optræder som lovgivende myndighed.

Med denne adfærdskodeks forpligter Rådet sig til at anvende erklæringer til optagelse i protokollen med stor tilbageholdenhed. Det understreges, at erklæringer, der fremsættes, endvide-

re skal være forenelig med retsaktens tekst. Tidligere blev erklæringer til mødeprotokollen som hovedregel ikke offentliggjort. I henhold til artikel 5, stk. 1, i Rådets forretningsorden er der tavshedspligt om Rådets forhandlinger.

Med den nye adfærdskodeks har Rådet præciseret, hvordan man fra den 2. oktober 1995 vil administrere tavshedspligten for så vidt angår erklæringer til mødeprotokollen. Det betyder, at erklæringer til mødeprotokollen offentliggøres, medmindre det på anmodning af et medlemsland konstateres, at der er flertal mod offentliggørelse. Et medlemsland kan fremover altid selv offentliggøre egne erklæringer til Rådets mødeprotokol. Hermed er det sikret, at der fremover bliver afgivet færre erklæringer, og at de erklæringer, der bliver givet, som altovervejende hovedregel vil blive offentliggjort.

Skulle det ske, at en erklæring ikke offentliggøres, vil regeringen være bundet af tavshedspligten i henhold til forretningsordenens artikel 5, stk. 1, og vil derfor ikke kunne offentliggøre den. Gør den det alligevel, vil vi kunne udsættes for kritik for ikke at overholde Rådets forretningsorden og i værste fald for en retssag ved EF-Domstolen.

Åbenheden ligger, som jeg har sagt det, regeringen meget på sinde, og regeringen vedtog derfor på sit møde i Det Udenrigspolitiske Nævn den 16. november 1995 at anvende de nye regler i EU så åbent, som det er muligt, uden at overtræde dem. Regeringen besluttede, at Danmark fremover altid offentliggør ensidige danske erklæringer til Rådets mødeprotokol, når Rådet optræder som lovgivende myndighed. I de tilfælde, hvor nogle rejser indvendinger mod offentliggørelse af en erklæring, som Danmark afgiver sammen med andre medlemslande og/eller Kommissionen, søger den danske regering altid at opnå flertal i Rådet for offentliggørelse, og endelig at erklæringer til Rådets protokol, som er offentligt tilgængelige, tilsendes Folketingets Europaudvalg.

Regeringen kan ikke støtte det fremsatte beslutningsforslag. Vi finder, at den adfærdskodeks, som der er blevet opnået enighed om, bringer os et langt stykke videre frem imod den åbenhed i EU's institutioner, som vi arbejder for. Det vil være kendt også for forslagsstillerne, at større åbenhed også er et element i regeringens forhandlingsgrundlag ved regeringskonferencen, der starter i 1996.

Ole Stavad (S):

Jeg vil godt takke udenrigsministeren for redegørelsen om, hvad vi faktisk har nået. Vi er på vej, og der arbejdes fortsat intenst med at få den åbenhed helt konsekvent ind i også Ministerrådets arbejde.

Det bringer mig så til at glæde mig over, at vi på dette punkt i hvert fald er enige med forslagsstillerne om hensigterne. I modsætning til det foregående forslag, vi havde til behandling, hvor jeg på samme måde som andre undrede mig over den konklusion, hr. Keld Albrechtsen på Enhedslistens vegne nåede frem til, må vi sige, at her har vi jo i hvert fald nogle fælles mål.

Det, vi så diskuterer, er metoderne til at nå målene, og dér kan det vel ikke komme helt bag på hr. Keld Albrechtsen, at partier, som lægger vægt på et internationalt samarbejde, som lægger vægt på, at aftaler, der indgås, overholdes, også forsøger selv at leve op til de spilleregler, der er. Vi arbejder, som det er sket hidtil, og som udenrigsministeren just har redegjort for, på at få vores synspunkter fremmet, for der er behov for endnu større åbenhed end den, vi allerede har nået. Der er behov for en konsekvent åben linje, men vi vil ikke bryde nogen regler.

Hvis hr. Keld Albrechtsen tror, at man ad den vej når resultater, tror jeg, han tager meget fejl. Jeg tror, at vi vil risikere, at partnere, vi kan få med til at arbejde for sagen sammen med os, vil vende sig mod os, hvis vi fulgte hr. Keld Albrechtsens og Enhedslistens anbefalinger, og så ville vi skade en sag, hvor vi har nogle fælles mål.

Derfor må jeg tilslutte mig den konklusion, som også udenrigsministeren nåede frem til, nemlig at vi har nået et godt skridt i den rigtige retning, at der stadig mangler noget, men at de politiske partier, i hvert fald Socialdemokratiet, og regeringen arbejder aktivt for at nå også det sidste stykke vej, og at det er en proces, der fortsætter, og som også kommer til at indgå i hele regeringskonferencen.

Derfor en afvisning af forslaget med den metode, som Enhedslisten og hr. Keld Albrechtsen har foreslået, men tilslutning til, at vi i fællesskab prøver at nå det mål, at åbenheden skal være uden begrænsninger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil godt stille hr. Stavad to spørgsmål.

Hr. Stavad mener, at Danmark skulle være bundet af nogle aftaler om at godkende hemme-

lige protokoller. Jeg vil godt høre hr. Stavad om, hvad det er for nogle aftaler. Jeg tror ikke, det er nogle, Folketinget har kendskab til.

Tværtimod har vi kendskab til et notat fra Ministerrådets juridiske sekretariat, hvori det fastslås, at disse hemmelige protokoller, i hvert fald de, som f.eks. er i modstrid med eller ændrer indholdet i den offentlige del af et direktiv, ganske enkelt ikke er gyldige. Så EU-juraen går altså ud på, at de hemmelige protokoller faktisk ikke er gyldige.

Jeg ved ikke, hvad det kan være for en aftale, hr. Stavad kan føle sig internationalt forpligtet af, men det vil jeg gerne vide.

Så vil jeg også gerne vide, om hr. Stavad ikke føler sig forpligtet af grundlovens regler om lovgivningsprocessen her i Folketinget. Mener hr. Stavad, at man vil kunne vedtage en lov her i Folketinget på baggrund af et forslag til gennemførelseslovgivning, som fremsættes til første behandling her i Folketinget, uden at Folketingets 179 medlemmer har kendskab til den dertil knyttede hemmelige protokol, som er en del af den lov, som dette Folketing skal behandle og vedtage? Mener hr. Stavad i ramme alvor, at det er i overensstemmelse med grundloven?

Eva Kjer Hansen (V):

I erklæring nr. 17 i Maastricht-Traktaten står der, at gennemsigtighed i beslutningsprocessen styrker institutionernes demokratiske karakter samt offentlighedens tillid til myndighederne. Det er umådelig trist at konstatere, at medlemslandene tilsyneladende er ligeglade med, hvad de selv har udtalt og selv har besluttet, for det er jo tilfældet, når de hemmelige erklæringer fortsat eksisterer.

Edinburgh-Afgørelsens slagord om åbenhed lyder hult, når regeringerne fortsætter med at bruge de hemmelige erklæringer som nyttige forhandlingsredskaber for overhovedet at nå en løsning. Det er hykleri, at regeringer, der højtideligt har lovet hinanden og deres befolkninger at skabe åbenhed, nærhed og demokrati, blot fortsætter med hemmelige erklæringer. Menige borgere har jo ikke en chance for at få kendskab til, hvordan retstilstanden egentlig er. De offentlige myndigheder, Rådet og Kommissionen, har lovet ikke at røbe hinanden og ikke at fortælle, hvad der egentlig står i direktivet eller forordningen; de har simpelt hen rottet sig sammen mod borgerne.

De hemmelige erklæringer rører ved det grundlæggende spørgsmål om retssikkerhed.

Medlemslandene bryder loven uden at fortælle det til nogen, og borgerne har ingen chance for at vide, hvilke rettigheder de egentlig har. Domstolen accepterer godt nok ikke disse erklæringer. I retlig sammenhæng er de ugyl-dige, men det er svært at gå til Domstolen, når man ikke ved, hvordan retstilstanden reelt er. Det er altså ikke retstilstanden, der ændres, men retshåndhævelsen. Det betyder, at regeringer alt efter forgodtbefindende beslutter ikke at følge lovgivningen. Det er dybt uacceptabelt, og det er i strid med alle principper om lovmæssig forvaltning, det er udemokratisk, og det er at gøre grin med borgerne.

Lad mig tilføje, at det også får konsekvenser for Europa-Parlamentet. Medbestemmelsespro-ceduren er jo intet værd, hvis medlemslandene efterfølgende i Rådet vedtager hemmelige erklæringer, som Europa-Parlamentet heller ikke får kendskab til.

Det er ubehagelig læsning at gennemgå erklæringerne. I mange tilfælde åbner erklærin-gerne op for det modsatte af, hvad der står i retsakten. Det gælder i eksemplet om register-beskyttelse og eksemplet om kontrol med eks-port af våben; rækken er meget lang, og det er rækken af erklæringer også.

Der er ingen tvivl om, at de hemmelige erklæringer bør være et emne for den kommen-de regeringskonference, og jeg er stærkt forun-dret over, at udenrigsministeren og også den socialdemokratiske ordfører kan betragte den nye adfærdskodeks som et langt skridt videre frem. Adfærdskodeksen er jo slet ikke tilfreds-stillende. Den udtrykker kun gode hensigter, den er alt for generel, den kan nemt fraviges, den har ikke nogen retskraft overhovedet, og den giver stadig væk mulighed for, at man kan afgive hemmelige erklæringer.

Men det særlig interessante ved denne debat er jo, hvilke initiativer den danske regering nu vil tage fremover. Jeg forstod på udenrigsmini-sterens kommentarer her, at den danske rege-ring ikke vil eller ikke kan give en garanti for, at den fremover vil offentliggøre samtlige erklæ-ringer vedrørende Danmark, i og med der kan være situationer, hvor vi afgiver erklæringer fælles med andre lande, og hvis de kræver hem-meligholdelse, kunne jeg forstå på udenrigsmini-steren, at udenrigsministeren ville respektere det.

Skulle udenrigsministerens svar også forstås derhen, at der ikke er mulighed for, at den dan-ske regering kan tage initiativ til at offentliggøre

tidligere erklæringer? Hvad er det så, der er til hinder for, at den danske regering vil kunne tage ensidige danske erklæringer frem og offentliggøre dem?

Jeg vil gerne spørge, om regeringen på bag-grund af, at offentligheden nu har fået kendskab til alle disse erklæringer, har fået så dårlig sam-vittighed, at der er eksempler på direktiver og forordninger, som man vil foreslå bliver taget op til genforhandling, fordi man simpelt hen må erkende, at det er uanstændigt over for EU-landenes befolkninger at have sådanne retsakter, hvor store dele slet ikke er offentliggjort, altså hvor der er en række hemmelige erklæringer.

Endelig: Hvilken strategi vil den danske rege-ring nu lægge for for alvor at få skabt åbenhed i EU's beslutningsproces under regeringskonfe-rencen? Vil regeringen gå så langt som til at for-tælle offentligheden om, hvad det er for lande, der blokerer for, at vi kan nå frem til en reel offentlighed? Har regeringen altså modet og vil-jen til at tage konfrontationen, til at tage åbne slagsmål med de lande, der svigter de beslut-ninger, som de selv har været med til at træffe?

I Venstre vil vi have stoppet hemmeligheds-kræmmeriet i EU's beslutningsproces. Det truer retssikkerheden, og det skaber ikke blot mistil-lid til de offentlige myndigheder, Rådet og Kommissionen, men det rejser også tvivl om effektiviteten og dynamikken i samarbejdet. Det er pinligt, hvis der kun kan træffes beslutninger i EU, hvor dele af dem bliver hemmeligholdt.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det var jo i mange henseender en stærk og flot tale, som fru Eva Kjer Hansen holdt, og som jeg var glad for at høre, især understregningen af, at denne praksis med de hemmelige protokoller er i strid med alle principper om lovmæssig for-valtning og derfor må bringes til ophør.

Men måske har jeg ikke hørt ordentlig efter, og derfor vil jeg spørge: Hvad var Venstres holdning til Enhedslistens forslag? Det synes jeg er interessant, for jeg kunne jo ikke nå til anden konklusion efter alle de meget flotte og rigtige bemærkninger, end at det måtte være en støtte til vores forslag.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg synes også, det var en stærk tale, Venstres ordfører holdt, og det er på sin vis en fornøjelse at høre ordførere fra talerstolen, når de har

engagement og indignation med i budskabet. Det synes jeg er med til at give debatten sådan et løft.

Det, jeg sad og spekulerede på, dengang jeg hørte talen, var, at Venstre jo har en formand, som indtil for små 3 år siden havde været udenrigsminister i en halv snes år, endda vist godt og vel. Med den indignation, som Venstres ordfører lagde for dagen her, er det her så en lige så stor overraskelse for Venstres formand, som det var for Venstres ordfører? Hvad gjorde Venstre med det dér meget stærke afsæt, som partiet havde med en formand, som samtidig også var udenrigsminister? Hvad skete der i den periode på godt 10 år, hvor hr. Uffe Ellemann-Jensen var udenrigsminister?

Jeg synes altså, at vi skal glæde os over, vi kan være enige om, at vi ikke har nået nok, og jeg sagde også i min ordførertale, at vi stadig har mangler, og at vi skal have den slags udryddet. Fint nok. Ingen uenighed om det.

Men jeg synes da, vi kan glæde os over, at vi nu har fået en udenrigsminister, som prøver at gøre noget ved det og er nået et stykke vej og har givet tilsagn om, at han fortsat arbejder aktivt på at nå målet. Men i de foregående 10 år er der ikke, så vidt jeg kan se, sket en dyt på dette område, og jeg vil da godt høre, hvorfor man nu kan tale med den indignation, som man gør, uden tilsyneladende at have haft nogen former for indignation, mens man havde muligheder for at bruge den til noget?

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke de foregående talere for deres rosede kommentarer til mit indlæg, og til hr. Albrechtsen vil jeg sige, at det var ærgerligt, at han ikke hørte så godt efter, at han også forstod budskabet i min tale, for naturligvis kan Venstre ikke gå ind for Enhedslistens forslag, i og med kravet jo er en offentliggørelse af samtlige erklæringer, og det har Danmark ikke nogen mulighed for at gøre.

Det, jeg opfordrer regeringen til, er at give en garanti for, at vi fremover får offentliggjort de danske erklæringer, og at den tager op til genovervejelse, om der er nogle ting, man kunne drøfte for at få skabt åbenhed om det her.

Vi kan ikke støtte Enhedslistens forslag, sådan som det foreligger, men jeg vil dog sige, at jeg synes, det er godt, at Enhedslisten har fremsat beslutningsforslaget, så vi får denne debat om de hemmelige erklæringer, hvilket jo viser sig i allerhøjeste grad at være tiltrængt.

Til hr. Stavad vil jeg gerne sige, at jeg synes, det er ærgerligt, at vi ikke ser samme engagement i denne sag fra Socialdemokratiets side som det, vi udviser fra Venstres, for det er et meget afgørende område. Som jeg sagde tidligere, handler det om borgernes retssikkerhed, og derfor skal vi have gennemført reel åbenhed.

Må jeg minde hr. Stavad om, at Maastricht-Traktaten blev vedtaget efter et meget stærkt engagement fra den daværende borgerlige, liberale regering, og jeg synes, den tidligere udenrigsminister ydede en meget flot indsats. Åbenheden kom som et krav i forbindelse med Maastricht-Traktaten og en erklæring fra Edinburgh-topmødet. Det er dér, skiftet er sket, dér, regeringerne har givet hinanden håndslag på, at de nu vil skabe åbenhed, og det er derfor den periode, vi skal forholde os til. De hemmelige erklæringer er efter min opfattelse ikke acceptable, og jeg undrer mig meget over, at Socialdemokratiet stiller sig tilfreds med den foreliggende adfærdskodeks, som jeg slet ikke mener er tilfredsstillende.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Vejen fra glæde til skuffelse kan nogle gange være kort.

Jeg konstaterer nu, at det, Venstre i virkeligheden vil, er at støtte regeringen i at offentliggøre de erklæringer, som Danmark ensidigt tilføjer til Rådets protokol. Mig bekendt, men udenrigsministeren kan korrigere mig, hvis det er forkert, hvad jeg siger, har regeringen allerede lovet – ministeren nikker – at gennemføre, hvad Venstre nu kræver. Man må sige, at man dér sparker en åben dør ind, som vel næppe indebærer de store politiske omkostninger.

Jeg synes, Venstre måske nok en gang burde overveje, med hvilken pondus det fører sig frem, hvis det ikke rigtig har noget bagved, og jeg vil godt spørge fru Eva Kjer Hansen, om Venstre har problemer med en eventuel offentliggørelse af de hemmelige erklæringer, som hr. Stavad var inde på ligger fra den tid, da Venstres formand havde ansvaret for disse hemmelige erklæringer. Ligger der et problem dér for Venstre, som er årsagen til, at man nu ikke agter at gøre noget for sammen med os andre at løse dette problem?

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg husker stadig væk hr. Uffe Ellemann-Jensens ansigt i fjernsynet om aftenen den 2. juni 1992. Det var en udenrigsminister, der var vant til at bevæge sig rundt på de bonede gulve og vant til underskrive hemmelige erklæringer, og jeg kan forstå, at de hemmelige erklæringer, som hr. Uffe Ellemann-Jensen som udenrigsminister underskrev, ikke er erklæringer, som fru Eva Kjer Hansen mener skal frem i lyset.

Det var først på det tidspunkt, hvor vi andre definerede, hvad det var for nogle krav, vi stillede til EU og det fremtidige system, at Venstre tilsyneladende skiftede holdning, og det er først efter Edinburgh-Afgørelsen, at man mener, at man skal have ting frem i lyset.

Det synes jeg er interessant, specielt i betragtning af den harme og indignation fru Eva Kjer Hansen lagde for dagen lige før.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg rummer jo desværre ikke den samme karisma, som fru Eva Kjer Hansen udstråler, og det er måske derfor, fru Eva Kjer Hansen når den konklusion, at jeg mangler engagement. Det er selvfølgelig altid fattigt, når man selv skal stille sig op og sige, at man har sådan et, men jeg mener faktisk, at det bliver svært at finde nogle, der har været mere optaget af åbenhedsdiskussionen og det at nå resultater end Socialdemokratiet.

Fru Eva Kjer Hansen nævnte Maastricht og Edinburgh, og det var jo i Edinburgh, hvor vi kan sige, at vi fik taget mere hånd om denne sag. Hvis fru Eva Kjer Hansen husker forhistorien til Edinburgh og hvem, der spillede op til den, så var det et Venstre, der af nød tilsluttede sig den aftale, der var indgået imellem SF, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet, og som andre partier derefter tilsluttede sig.

Derfor er det vel ikke helt forkert at sige, at hr. Uffe Ellemann-Jensen sådan klarede tingene med ført hånd i Edinburgh, hvorimod, vil jeg da godt sige, jeg egentlig altid har haft ret stor tillid til, at vores daværende statsminister, hr. Poul Schlüter, også havde hjertet med. Det tvivler jeg meget på at hr. Uffe Ellemann-Jensen havde. Det synes jeg også de efterfølgende diskussioner om Edinburgh-Afgørelsen har dokumenteret i mange sammenhænge at Venstre og hr. Uffe Ellemann-Jensen ikke havde.

Vi vil stadig væk, vil jeg sige til fru Eva Kjer Hansen, arbejde aktivt med alle de kræfter, vi har, for at nå vores mål om åbenhed, på samme måde som vi arbejder aktivt for en række andre mål i den europæiske sammenhæng; men vi ser altså gerne, vi når resultater og ikke bare holder meget stærke festtaler uden indhold.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg må konstatere, at taler uden indhold ikke nødvendigvis behøver at være festtaler.

Jeg skal sige til hr. Ole Stavad, at jeg nævnte Maastricht-Traktaten og Edinburgh-Afgørelsen i mit indlæg, fordi jeg betragter de to som vendepunkter. Det var hr. Ole Stavad, der ville lænere tilbage i tiden, men jeg er enig i, at Edinburgh-Afgørelsen og Maastricht-Traktaten er vendepunkter.

Hvis hr. Ole Stavad kender Maastricht-Traktaten, vil han vide, at initiativerne til åbenhed ligger i Maastricht-Traktaten, og at Edinburgh-Afgørelsen er en uddybning af kravet om åbenhed. Det er det tidspunkt, der er interessant, for det er dér, regeringerne forpligter sig til for alvor at gennemføre åbenhed i EU's beslutningsproces.

Jeg har sagt, at vi ikke kan støtte Enhedslistens forslag, fordi det stiller krav om offentliggørelse af samtlige erklæringer, og jeg mener ikke, at Danmark er i en situation, hvor man kan gøre det.

Men det, jeg netop satte spørgsmålstegn ved, var udenrigsministerens bemærkninger om, at Danmark vil respektere ikkeoffentlige erklæringer dér, hvor man laver erklæringer sammen med andre lande, som kræver lukkethed. Det vil jeg sige, at de danske borgere rent faktisk ikke kan få en garanti for, at man fremover vil få offentliggjort alle de erklæringer, der vedrører danske forhold, og jeg synes altså, at det efterlader regeringen med et problem, at den vil respektere andre landes krav om lukkethed.

Hvis hr. Albrechtsen også havde hørt efter, hvad jeg sagde tidligere, spurgte jeg rent faktisk udenrigsministeren om, hvad der er til hinder for, at man kan offentliggøre tidligere hemmeligt udstedte erklæringer. Det svar venter jeg spændt på, for det, der er afgørende, er, at borgere – her altså danske borgere – måske har nogle rettigheder, som de bare ikke har kendskab til. Jeg vil gerne vide, hvad der er til hinder for, at man går længere tilbage, for jeg har konstateret i de svar, vi har fået fra udenrigsmini-

steren, at ministeren hele tiden henviser til, at det er fremtidige erklæringer, man agter at offentliggøre i det omfang, man kan.

Henriette Kjær (KF):

Enhedslistens beslutningsforslag om at offentliggøre hemmelige rådsprotokoller lyder umiddelbart meget fornuftigt, og i Det Konservative Folkeparti er vi helt sikkert enige i de overordnede holdninger.

EU må og skal omgive sig med mere åbenhed, men Enhedslisten ødelægger bare de gode intentioner, der kunne være i beslutningsforslaget, ved at kræve, at Danmark her og nu går enegang, og det kan vi ikke støtte. Vi bliver altså nødt til at gribe denne sag mere praktisk an, for vi kommer ikke et skridt videre, hvis vi bare bruser derudad uden at skæve til andre landes traditioner.

Sydeuropæiske forvaltningsmetoder er nu engang anderledes end den nordiske forvaltningstradition. Sydeuropæisk forvaltning er præget af lukkethed, bureaukrati og hierarki, og det er ikke noget, vi bryder os om i Danmark. Vi hader skrankepaver og mener, at det offentlige har ret og pligt til at udvise åbenhed. Det offentlige system er jo en del af os selv; det er os, man forvalter. Og sådan er vores traditioner. Men nu har vi indgået et forpligtende samarbejde med en række lande, og så må vi respektere, at de har andre metoder end dem, vi er vant til.

Vi må kort sagt se i øjnene, at hvis vi ønsker større åbenhed i EU, skal vi igennem en proces, så sydeuropæerne kan vænne sig til tanken. Og jeg synes faktisk, vi er nået et stykke ad vejen.

Den for nylig vedtagne adfærdskodeks foreskriver, at erklæringer til rådsprotokoller skal anvendes med tilbageholdenhed, og at erklæringer generelt skal gøres tilgængelige for offentligheden.

Den adfærdskodeks er jo netop formuleret for at imødekomme det, Enhedslisten har et problem med, nemlig hemmelig lovgivning. I Det Konservative Folkeparti bryder vi os selvfølgelig heller ikke om hemmelig lovgivning, og vi er heller ikke blinde for, at den nye adfærdskodeks ikke er optimal, men den er et udtryk for, at der er en holdningsændring på vej.

Det er derfor Det Konservative Folkepartis opfattelse, at når vi har kørt med den i et stykke tid og de skeptiske medlemslande har fundet ud af, at der altså ikke er noget odiøst i den åbenhed, bliver de modne til endnu mere åbenhed.

Danmark skal til stadighed udtrykke ønske om mere åbenhed i Ministerrådet. Vi skal blødgøre og bearbejde de andre lande, men Danmark skal ikke, som Enhedslisten foreslår, offentliggøre alle erklæringer, noter eller protokoller fra EU's Ministerråd. Vi skal følge det vedtagne adfærdskodeks.

Det Konservative Folkeparti kan derfor ikke støtte Enhedslistens beslutningsforslag.

Anne Bastrup (SF):

Forslaget går i virkeligheden ud på at pålægge den danske regering at udvise civil ulydighed i forhold til EU-systemet ved at offentliggøre hemmelige rådsprotokoller. Det er fint nok; lidt civil ulydighed flytter ofte grænser. Men det er lidt snævert, og det er jeg sikker på at Enhedslisten er enig med mig i.

I SF mener vi principielt, at begrebet hemmelige rådsprotokoller skal afskaffes generelt i EU-systemet, og vi havde hellere set et forslag af den karakter, men det her forslag er et skridt på vejen. Det er helt klart en måde at få de øvrige lande til at bevæge sig på, hvis der er lande, der også i gerning viser, at der er andre måder at håndtere sagerne på.

Disse rådsprotokoller indeholder nemlig – så vidt det da er oplyst for Europaudvalget, for de er jo hemmelige – fortolkninger af et direktivforslag m.v., som indebærer fravigelser fra forslagens tekst, der kan have betydning for almindelige menneskers vidende om gældende ret og denne rets konsekvenser.

EF-Domstolen har gjort det klart, at Domstolen ikke vil lægge denne her type af protokoller til grund. Protokollernes egentlige formål er derfor at forhindre Kommissionen i at anlægge traktatkrænkelssager, hvis et medlemsland implementerer i overensstemmelse med sin erklæring, men i strid med direktivforslagets tekst. Det giver retsikkerhed. Det er jo en hemmelig lovgivning, og det gør det reelt umuligt for borgerne at kende deres ret.

Lad mig give et eksempel: En person i Danmark læser i registerdirektivet og ser, at det ikke er tilladt at underkaste oplysninger om menneskers fagforeningsforhold registerbehandling, og på den baggrund afviser den pågældende at udlevere sine oplysninger til fagforeningen. Desværre for ham eller hende er der en dansk erklæring om, at det må man altså godt i Danmark. Det er den danske fortolkning, at det er i overensstemmelse med registerdirektivet – en ensidig erklæring.

Spørgsmålet er så, om denne ensidige erklæring vil blive fulgt ved EF-Domstolen, hvis den pågældende vil gå videre med sagen. Kommissionens juridiske tjeneste mener, at det vil Domstolen formentlig ikke; den pågældende vil formentlig få medhold. Justitsministeriet har en helt anden holdning, og det bliver muligvis aldrig nogen sinde afklaret, hvem det er, der har ret, for det er rimelig dyrt at anlægge sag ved EF-Domstolen.

Der findes ikke ord til at beskrive dette uacceptable forhold, og SF støtter naturligvis Enhedslistens forslag. Men vi vil som nævnt arbejde for en ændring af Rådets forretningsorden, artikel 9, om protokollerne.

Den vedtagelse af adfærdskodeksen, som udenrigsministeren er så stolt af, er ikke nok. Det har vi tidligere betroet udenrigsministeren. Der skal mere til.

Gunhild Husum (RV):

Da mit partis ordfører desværre stadig væk ikke kan være til stede, skal jeg på Det Radikale Venstres vegne anføre:

Der har været en del kritik af den udbredte praksis med EU-landes erklæringer til Ministerrådets mødeprotokoller, der indeholder forbehold, undtagelser og særlige fortolkninger af direktiver og andre EU-beslutninger, en praksis, som bliver uholdbar, hvis disse erklæringer ikke offentliggøres – og det var faktisk temmelig ofte tilfældet – for hvad har så borgerne, erhvervslivet og alle andre at holde sig til, når de skal finde ud af, hvilke regler de er bundet af?

Som udenrigsministeren allerede har forklaret, har Danmark sammen med andre EU-lande fået ryddet op, så den slags erklæringer nu offentliggøres, medmindre der er et flertal i Ministerrådet, der ligefrem accepterer hemmeligheden.

Det Radikale Venstre mener derfor, at det problem, Enhedslistens forslag peger på, bedst finder sin løsning ved den model, udenrigsministeren her har udlagt.

Annette Just (FP):

Efter at have siddet og lyttet til den indimellem ret morsomme debat, vi nu har haft om det her beslutningsforslag, vil jeg gerne tillade mig at sige, at Fremskridtspartiet er enig i ordlyden, når vi taler om, hvad der reelt står. Der står:

»Folketinget opfordrer regeringen til at offentliggøre alle erklæringer, noter eller protokoller, som er vedtagne i EU's Ministerråd, og

som ændrer, bøjer eller fortolker vedtagne EU-retsakter.«

Det morsomme er, at jeg ikke har hørt en eneste tale imod den del af det. Men overskriften – og det må Enhedslisten så meget undskylde – kan jeg godt forstå at der er noget galt med. Der står: om offentliggørelse af hemmelige rådsprotokoller. I det øjeblik man offentliggør en hemmelig ting, er den jo ikke hemmelig mere; det kan vi måske nok blive enige om. Jeg tror, at vi i virkeligheden alle sammen er enige om, at der er noget rivende galt i, at man kan have nogle aftaler, som aldrig nogen sinde bliver offentliggjort, og som alle skal rette sig efter. Hvordan i alverdens riger og lande skal nogen mennesker overhovedet vide det, når de ikke er offentliggjort?

Alt det er vi enige om, og derfor beder jeg om, at Enhedslisten stiller sig velvillig med hensyn til, at vi under udvalgsarbejdet får lavet ændring i overskriften, for jeg kan da godt forstå, at regeringen er nødt til at sige: No way! – hvis jeg må bruge fremmedord – det lader sig ikke gøre! For hvis det er en hemmelig rådsprotokol, kan regeringen anstændigvis ikke gå hen og offentliggøre den, men vi kan godt træffe en beslutning om, at regeringen ikke blot skal arbejde for, men sikre, at der ikke må være noter eller protokollater, der er med til at ændre, bøje eller fortolke vedtagne EU-retsakter. Det tror jeg ikke at der er en eneste i regeringen der vil have en disse imod.

Jeg tror faktisk, at vi er inde på et af de meget, meget væsentlige emner og områder, som vi alle sammen er enige om, for hvis det her skal fungere – og nu er vi en del af EU, og så skal det fungere – er vi også nødt til at have nogle regler, som vi alle sammen kan leve med. Og vi kan ikke leve med, at vi har hemmelighed på alle mulige og umulige områder og smårettelser, som ingen får noget at vide om.

Mit forslag er derfor, at der skal en deklassificering til af hele det her hemmelighedskræmmeri, sådan at der ikke er tale om hemmelige rådsprotokoller.

Hvis der overhovedet er noget, der skal være fortroligt og tilbageholdes, skal det være under forhandlinger med fremmede magter og lign. Der kan Fremskridtspartiet godt se det fornuftige og seriøse i, at man ikke, mens tingene står på og under forhandlinger, skal gå ud og offentliggøre det. Men hvis der er tale om retsakter, hvis der er tale om, om jeg så må sige EU-lovgivning, skal det jo være sådan, at vi alle sammen kan følge med.

Derfor denne fremstrakte hånd, som jeg tror og håber på vil bidrage til, at vi faktisk kan få konsensus eller alle partier med og derved nå målet, om end det ikke bliver med præcis den samme ordlyd.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til SF for støtten til vores beslutningsforslag og også tak til fru Annette Just.

Jeg er bange for, når jeg hører de andre ordførerindlæg, at det i virkeligheden kan blive vanskeligt at opnå det flertal i udvalget, som fru Annette Just og jeg stærkt ønsker. Men vi må jo arbejde på sagen. Deri er vi fuldstændig enige.

Men jeg må sige, at når jeg hører den socialdemokratiske ordfører, og når jeg hører ministeren, forstår jeg det sådan, at man har indstillet sig på at acceptere, at hvis et flertal af medlemslandene i EU's Ministerråd har bestemt, at der skal være en hemmelig protokol, vil den danske regering acceptere, at den er hemmelig, og undlade at offentliggøre den. Sådan har jeg forstået det. Det betyder, at vi fortsat også i årene fremover vil have dette system med hemmelige protokoller.

Nu er det naturligvis meget vanskeligt at diskutere: Hvad er i praksis konsekvensen af, at vi har disse hemmelige protokoller, for vi kender dem jo ikke?

Jeg kender dog nogle enkelte eksempler på det, og et af eksemplerne var det, som også blev taget frem fra Ministerrådets sekretariat, med tv-direktivet, hvor der var en direktivtekst, som indførte en regel om, at fjernsynsprogrammer højst må afbrydes af reklamer hvert 20. minut. Denne regel blev ophævet gennem en hemmelig protokoltekst, som blev afsløret, og som lægger op til, at tv-stationer godt må fravige reglen. Så gjaldt den jo altså ikke. Problemet ved det eksempel er, at i virkeligheden er det vanskeligt at forestille sig, hvordan man skulle kunne gå til EF-Domstolen og gøre noget ved det problem.

De borgere i EU, der ser fjernsyn, er magtesløse over for den hemmelige protokol, fordi landene jo har en aftale om at administrere loven imod lovens ord, altså en ulovlig aftale, som fremgår af en hemmelig protokol, som går ud på at administrere en lov anderledes, end man har fortalt borgerne gennem selve lovens tekst.

Derfor er det selvfølgelig sådan, at EF-Domstolen har sagt, at den ikke respekterer de hemmelige protokoller. Men der vil altså alligevel blive administreret efter de hemmelige proto-

koller rundt omkring i medlemslandene, og vi kan jo endda ikke til fulde vide, i hvilket omfang der rent faktisk bliver det, eftersom det hele er hemmeligt.

Så vil jeg gerne bede ministeren om svar på det grundlovsspørgsmål, som jeg har rejst flere gange. Jeg har også skrevet til ministeren, og jeg har modtaget et brev, som jeg gerne vil sige tak for. Men et af de spørgsmål, jeg stillede, er ikke blevet besvaret hverken i det brev eller i andre sammenhænge, og det er spørgsmålet, om en lov, der er vedtaget her i Folketinget, en gennemførelseslov, hvorved et direktiv sættes i kraft som dansk lovgivning, er gyldig, når Folketinget, som vedtager denne lov ved første, anden og tredje behandling, ikke har kendskab til hele lovteksten.

Det er jo det, der er tilfældet, hvis der til direktivet er knyttet en hemmelig protokol. Så er den danske lovgivningsmagt, som man beder om at vedtage en sådan lov, jo ikke fuldt informeret om, hvad det er, vi vedtager. Når jeg tager stilling som folketingsmedlem og skal vælge, hvilken af de tre knapper jeg skal trykke på, er jeg jo ikke klar over, hvad det er, jeg stemmer om, fordi jeg ikke kender de dertil hørende hemmelige protokoller.

Kan dette være i overensstemmelse med grundlovens regler for lovgivningen her i Folketinget? Mit svar er nej; det kan det ikke være.

Og jeg vil gerne spørge ministeren, om vi kan få tilsagn om, at regeringen vil udarbejde et notat om dette grundlovsproblem? Det håber jeg meget at vi kan få tilsagn om.

Så er der spørgsmålet, om de hemmelige protokoller er i strid med Maastricht-Traktaten, altså med unionsretten. Det mener jeg at der er meget der tyder på.

Jeg vil godt spørge, om den danske regering – når man nu har affundet sig med denne adfærdskodeks og derfor lever med disse hemmelige protokoller – vil iværksætte en undersøgelse af, om disse hemmelige protokoller i virkeligheden ikke strider mod Maastricht-Traktaten.

Det forhold, at Domstolen klart har udtalt – eller givet det klare signal i hvert fald – at man ikke vil tage hensyn til sådanne protokoller, tyder jo i retning af, at det er Domstolens opfattelse, at de faktisk ikke er medholdelige efter Unionstraktaten, og det tyder det notat også på, som vi fik fra Ministerrådets Juridiske Tjeneste. Det peger også klart i den retning. Man gav jo faktisk Ministerrådet det råd, at netop hemmeli-

ge protokoller, som ændrer, bøjer eller fortolker direktiverne, skulle man holde op med, for det var simpelt hen ikke i overensstemmelse med EU-retten. Så også det notat håber jeg at ministeren vil give tilsagn om at vi kan få.

Jeg ved ikke, om det skal være ved andenbehandling af det her forslag – eventuelt i en ændret form, som fru Annette Just foreslog – eller hvordan den diskussion skal forgå, men vi må finde ud af, hvad konsekvensen skal være af det grundlovsproblem, som jeg her har gjort opmærksom på, for efter min mening kan vi ikke fortsætte med en praksis, hvor Folketinget vedtager love, som Folketingets medlemmer ikke kender det fulde indhold af.

At det er sket, er galt nok, men det må være enhver regerings simple pligt at sørge for, at det i hvert fald ikke sker igen.

Jeg håber så, at vi, når disse to notater foreligger, kan komme videre på baggrund af en retlig, juridisk analyse af, hvor vi står i den her problemstilling.

Så er der selvfølgelig det politiske i det. Jeg har noteret mig, at Venstre er tilfreds med tingenes tilstand, som det ligger nu i praksis. (*Tilråb*). Man kræver indsigt i danske protokoller, at danske protokoller, skal offentliggøres. Det har regeringen givet tilsagn om. Man har, så vidt jeg har hørt, fra Venstres side ikke stillet yderligere forslag, men det kan selvfølgelig være, at jeg på det punkt ikke har hørt godt nok efter. Så lader jeg mig gerne belære.

De Konservative havde, så vidt jeg kunne forstå, den holdning, at man skulle arbejde efter regeringens strategi, og det er altså efter min opfattelse ikke godt nok.

Jeg er enig i holdningen, som ministeren har lagt frem, og jeg er enig i den målsætning, ministeren arbejder efter. Jeg har også i Folketingets Europaudvalg støttet, at ministeren skulle gøre overhovedet alt, hvad der kunne gøres, ad forhandlingens vej.

Jeg har bare den opfattelse, at jeg som folketingsmedlem ikke kan acceptere en tilstand, hvor jeg faktisk bliver stillet over for lovgivning, hvis fulde indhold jeg skal tage stilling til uden at kende teksterne til bunds. Det burde også efter min mening være et alvorligt dilemma for alle andre medlemmer af dette Folketing.

Så vidt vil jeg stoppe her og så blot håbe, at vi i udvalget kan få disse notater og på den baggrund også drage nogle konsekvenser af de svar, som vi får fra regeringen.

(Kort bemærkning):

Bertel Haarder (V):

Det glæder mig, at hr. Keld Albrechtsen vil lade sig belære, for det var mig, der rejste denne sag i Den Liberale Gruppe, som derefter rejste den i Europa-Parlamentet, som derefter stort set enstemmigt udtalte sin fordømmelse af disse hemmelige rådsprotokoller. Og det vil sige, at hvis en kommissær for fremtiden sidder og nikker, når der vedtages en hemmelig rådsprotokol, gad jeg nok se den kommissær få Parlamentets godkendelse efter femårsperiodens udløb.

Så Parlamentet mener det meget alvorligt, og Parlamentet har mulighed for at sætte trumf på, og Venstre har været særdeles aktiv i denne sag. Bare til orientering.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg kan jo konstatere, at realiteten i denne sag er, at vi nærmest falder over hinanden for at være enige om principperne i sagen. Jeg vil godt lige resumere, hvad der rent faktisk er sket på dette område.

Der er for det første sket det, at Ministerrådet nu holder et større antal åbne ministerrådsmøder, for det andet er der sket det, at vi har vedtaget, at alle afstemningsresultater offentliggøres, og for det tredje er der sket det, at vi har vedtaget en adfærdskodeks: Jeg gjorde klart opmærksom på, at denne adfærdskodeks, der vedrører offentliggørelse af protokoller, ikke er tilfredsstillende, ikke går langt nok. Vi havde fra Danmarks side ønsket en ændring af forretningsordenen. Det kunne vi ikke skabe tilstrækkeligt flertal for og accepterede derfor – som en midlertidig løsning – denne adfærdskodeks om offentliggørelse.

Hvad er der så sket siden? Ja, der er altså sket det, at siden den 2. oktober, hvor adfærdskodeksen blev vedtaget, er der truffet beslutning om offentliggørelse af samtlige erklæringer. Så man skal altså ikke sige, at adfærdskodeksen ikke har haft virkning, for det har den rent faktisk. Det er vedtaget. Den 21. december samlede Rådet erklæringerne sammen i et dokument og vedtog at offentliggøre dem uden undtagelse. Og lige så snart erklæringerne modtages i København i det nye dokument, vil Europaudvalget selvfølgelig få dem tilsendt.

Hvad betyder kodeksen? Den betyder, at erklæringer til protokollen bliver offentliggjort, og som jeg netop har nævnt, er det altså vedtaget at offentliggøre samtlige.

Derudover er det klart, at Danmark kan offentliggøre sine egne ensidige erklæringer under alle forhold.

Hvis der er tale om erklæringer – det er til fru Eva Kjer Hansen – som Danmark afgiver enten sammen med andre lande eller sammen med Kommissionen, og der skulle gå hen og blive begæret afstemning og der viser sig et flertal imod offentliggørelse, vil vi være forhindret i at offentliggøre det. Så ville det følge af vedtagelsen i Rådet, at vi er forpligtet til at respektere en sådan beslutning truffet i Rådet. Det vil der ikke være mulighed for at sætte sig ud over, uden at man ville risikere at krænke de regler, som vi jo selv har en interesse i bliver overholdt.

Der er selvfølgelig det væsentlige problem i sagen, at den nye kodeks gælder for fremtiden, gælder altså for tiden efter den 2. oktober. Den gælder ikke for tiden før, og det vil sige hele den lange periode af EU's historie, der ligger før den 2. oktober 1995. De rådserklæringer, der dér er afgivet, kan ikke offentliggøres. Det kan vi ikke gøre uden at sætte os ud over de regler, der har været gældende på det tidspunkt. Det kan man beklage, men det kan man ikke gøre noget ved. Det er nu engang logikken i den jura.

Men hvad så med fremtiden? Jeg mener, det skal være en dansk prioritet på regeringskonferencen at få slået fast, at når Rådet optræder i egenskab af lovgiver, hvad Rådet jo faktisk gør f.eks. ved vedtagelse af direktiver, må der stilles meget vidtgående krav til offentlighedsbehandlingen. Førstebehandlingen af sådan et direktivforslag må selvfølgelig være offentligt. Og den afsluttende behandling og afstemningen om et direktivforslag må selvfølgelig også være offentligt tilgængelig.

Det er klart, at der i Rådets arbejde må være en fase – som der er det her i Folketingets arbejde – hvor man søger at forhandle sig frem til de nødvendige kompromiser. Det må foregå for lukkede døre, men både den principielle, indledende debat, den afsluttende debat, afstemningsresultaterne og protokoller, hvis der er sådan nogle, skal selvfølgelig være offentligt tilgængelige.

Det må være et hovedmål at få slået det princip fast, at hvor Rådet optræder som lovgiver, er der en vidtgående forpligtelse til at sikre offentlig adgang og offentligt orientering.

Hr. Keld Albrechtsen stillede nogle spørgsmål af mere grundlovsmæssig art og efterlyste notater. Vi vil selvfølgelig fra Udenrigsministeriets side med glæde udarbejde de notater, som

man beder om. Mest praktisk foregår det jo på den måde, at man igennem udvalget beder om at få udarbejdet notater af en bestemt art. Så kan udvalget jo selv beslutte, hvorledes spørgsmålet skal formuleres, og så skal vi svare efter bedste evne.

Jeg vil dog godt vove et svar på det spørgsmål, hr. Keld Albrechtsen stillede med hensyn til, hvorledes det vil være, hvis Folketinget vedtager gennemførelsen af et direktiv og det så viser sig siden hen, at der til dette direktiv er knyttet nogle protokoller, som vi ikke har haft kendskab til. Dér må jeg sige, at Folketinget selvfølgelig er bundet af det, som er direktivets tekst, og dermed bundet af den gennemførelse, som ligger klart i Folketingets forhandlinger, og ikke af noget andet.

Det er jo også det synspunkt, der ligger bag Domstolens egen vurdering, hvor jo Domstolen selv, som det bliver sagt, har sagt, at man ikke i praksis kan tage noget særligt hensyn til disse erklæringer.

Så vi skal besvare disse spørgsmål efter bedste evne, så snart vi modtager de formulerede spørgsmål. Jeg finder, at det er en god lejlighed til at få præciseret nogle juridiske synspunkter på dette område. Det finder jeg at forslaget her giver en udmærket og god lejlighed til.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg skal så blot forsøge en første bedømmelse af konsekvenserne af grundlovsproblemet, for man kan selvfølgelig vælge at indtage den holdning, som ministeren gør, og sige ligesom EF-Domstolen på EU-plan, at den tekst, som er vedtaget i Folketinget efter første, anden og tredje behandling, og som vi kender, med det fortolkningsmateriale, der kan ligge for domstolene i form af debatter, spørgsmål i udvalg osv., osv., som det almindeligvis er i dansk ret, er det, der gælder, og intet andet, og en hemmelig protokoltekst kan altså ikke indvirke på retstilstanden i Danmark. Nuvel!

Men hvis vi anerkender det synspunkt, står vi så med det problem, at den danske regering jo er forpligtet til at administrere loven efter indholdet i den hemmelige protokol.

Det hænger sammen med et andet problem, nemlig at den danske regering – i hvert fald tidligere, bl.a. under hr. Uffe Ellemann-Jensens periode som udenrigsminister – brugte de hemmelige protokoller som redskab til at opnå politiske kompromiser. Det så vi bl.a. i spørgsmålet

om registreringen af personfølsomme oplysninger. Det er ganske vist dér et spørgsmål, om den hemmelige protokol var et element til at sikre danske interesser eller vi rent faktisk skød os selv i foden i den sag; det er så et spørgsmål helt for sig selv. Men spørgsmålet er så, hvilken konsekvens det har, at den danske regering er forpligtet til at administrere en lov, som Folketinget har vedtaget på én måde, på en anden måde.

Enhver, der tænker over det spørgsmål, vil kunne se, at den foreløbige besvarelse, udenrigsministeren kom med for lidt siden, ikke slår til som løsning på problemet.

En løsning af det problem ville måske være, at Danmark tilkendegav, at Danmark ingen sinde er forpligtet af indholdet af hemmelige protokoller, heller ikke dem, vi selv har været med til at undertegne. Jeg ved ikke, om ministeren vil afgive en sådan erklæring.

Men i hvert fald kan jeg blot konstatere, at der altså er væsentlige huller i den betragtning, som ministeren kom med vedrørende grundlovs-spørgsmålet, og at det er noget, som vi virkelig indgående må have gennemgået i udvalget.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for besvarelsen og endnu en gang en historisk gennemgang af, hvad der er sket. Som jeg har sagt tidligere, har vi her et alvorligt problem, ikke kun omkring en adfærdskodeks, som er helt utilstrækkelig, der er også problemerne med den manglende aktindsigt.

Der er f.eks. problemet med de mange komiteer, der arbejder under Kommissionen, 423 komiteer alt i alt, som vi ikke rigtig kender sammensætningen af, og hvor vi ikke rigtig ved, hvilke økonomiske interesser de varetager. Det er også et område, hvor der er brug for at få større åbenhed.

Jeg vil sige, at jeg er glad for, at ministeren har slået fast, at der altså *kan* opstå en situation, hvor danske borgere vil være i den situation, at de ikke får kendskab til hele den aftale, der foreligger, nemlig hvis vi sammen med andre lande eller sammen med Kommissionen laver en erklæring, og de måtte modsætte sig en offentliggørelse.

Jeg vil også beklage, at der ikke er noget ønske om f.eks. at kræve genoptagelse af allerede vedtagne retsakter. Når man tænker på nogle af de værste eksempler, registerdirektivet og

direktivet om kontrol med eksport af våben, er det jo eksempler på retsakter, hvor erklæringer åbner op for lige det modsatte af det, der egentlig står i selve retsakten, og det synes jeg er meget stærkt bekymrende.

Endelig synes jeg, det er godt, at regeringen vil sørge for, at kravet om åbenhed har høj prioritet under regeringskonferencen. Jeg har bemærket, at regeringen i sit oplæg har et princip om åbenhed. Jeg går ud fra, at vi løbende i Europaudvalget får tilbagemeldinger om, hvordan man konkret foreslår det her udmøntet, hvordan forhandlingerne går, og at vi også får åbenhed om, hvilke lande det er, der blokerer, hvilke lande det er, der modsætter sig, og at vi når de ønsker, som vi har fra dansk side, sådan at vi får en ordentlig debat om det her og mulighed for også f.eks. via Europa-Parlamentet at lægge pres på for at nå nogle resultater.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det skal så være det sidste, men jeg vil gerne spørge fru Eva Kjer Hansen, om den sidste bemærkning her skulle forstås sådan, at Venstre vil være med til i udvalget at kigge på, om vi kan lave en beslutning om, at Danmark skal stille forslag om, at de allerede eksisterende hemmelige protokoller skal offentliggøres.

Det er naturligvis ikke så vidtgående som det forslag, Enhedslisten fremsætter, men det ville dog være et skridt, der ville gøre, at jeg ville være nødt til at tage de ord, jeg sagde om Venstres holdning, tilbage igen. Men jeg vil godt høre, om man vil være med til, at vi i betænkningen kigger på at vedtage et sådant skridt. Det ville være et skridt, som ville være vanskeligt at komme igennem med i Ministerrådet, men som dog kunne tages, og som ville være bedre end ingenting.

Men jeg vil godt høre, om det var det, der lå i det.

(Kort bemærkning).

Eva Kjer Hansen (V):

Til hr. Albrechtsen vil jeg sige, at jeg jo må tage udenrigsministerens svar på dette spørgsmål til efterretning, men jeg ser frem til en fortsat drøftelse af spørgsmålet om de hemmelige erklæringer i det hele taget på baggrund af de udspil, der vil komme fra regeringens side.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Keld Albrechtsen for den allersidste korte bemærkning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen jeg må jo så blot konstatere, at Venstre vil, når det kommer til stykket, ingenting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 142: Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed.

Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen).
(Fremsat 10/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erik Mortensen (S):

Jeg skulle tage meget fejl, om ikke denne sag her får en kortere varighed end den forrige. Rådgivningsspørgsmålet er jo kendt og har været kendt i mange år inden for jordbrugserhvervet. Ændringen her er også ønsket af samme erhverv.

Ingen tror på, at behovet for rådgivning bliver mindre i årene fremover, men for at opnå en større effektivitet i anvendelsen af de midler, som er afsat, fremsættes nu dette lovforslag, som i høj grad jo som sagt bygger på udtalelser fra brugerne.

Den nok væsentligste ændring i lovforslaget her ligger i en kraftig opblødning af de faste rammebeløb, som har været en del af systemet, til de støtteberettigede organisationer. Det er et system, som uden tvivl har været med til at bremse en del af de aktiviteter, som organisationerne måtte have haft ønske om, fordi rammen som sådan ikke kunne overskrides, og det vil den jo selvfølgelig heller ikke kunne i den nye lovgivning. Beløbsrammen vil være tilsvarende.

Med det nye element i lovforslaget er der nu mulighed for, at det bliver den enkelte organisations aktiviteter, der bliver styrende i hvert fald i langt højere grad end tidligere. Og da aktivitetslisten samtidig bliver liberaliseret og der kommer nye aktivitetsmuligheder ind, vil det være berettiget at forvente, at en mere målrettet indsats kan finde sted på området – også på områder, hvor der helt sikkert i dag ikke har været plads på grund af den noget stramme ramme-styring. Altså et forslag, hvor ikke rammerne, men aktiviteterne kommer i højsædet, og det er selvfølgelig et forslag, som Socialdemokratiet kan tilslutte sig.

Christian Mejdahl (V):

Dansk landbrug er kendt for at have en effektiv og kompetent rådgivningstjeneste, en rådgivningstjeneste, som kan sit kram, og som er i nær kontakt med brugerne. Det nyder den praktiske landmand gavn af i sin til tider besværlige hverdag, og det afspejles i mange driftsresultater.

Men det danske samfund nyder også godt af, at landbruget har en velfungerende rådgivningstjeneste. Ellers havde det ganske enkelt været en umulighed at få alle de krav opfyldt, som vi lovgivere har stillet til landbruget igennem de sidste mange år. Det har været drøjt og omkostningskrævende for landmanden, og jeg tror kun, det er lykkedes så godt, som tilfældet er, fordi landbruget har haft en god rådgivningstjeneste, som har været i stand til at motivere landmanden og til at vise ham nye veje.

Jeg skal på denne baggrund tilkendegive, at Venstre fortsat er villig til at støtte loven om tilskud til jordbrugets konsulentvirksomhed – også med de ændringer, som det nedsatte udvalg har foreslået i sin rapport fra juni sidste år, og som ministeren har fulgt. Den driftsmæssige omstilling, som vi må forvente i fremtiden, gør jo ikke rådgivning mindre påkrævet, og vi støtter, at tildelingen af tilskud gøres mere aktivitetsstyret, som lovforslaget lægger op til.